

Pravda

Je-li Pravda ryzí nepředmětností (nepředmětnou skutečností), nemůžeme ji přiměřeně, právoplatně „pojmovit“ tradičním způsobem, tj. předmětně (což znamená: za výhradní pomoci předmětných intencí, zaměřených na „intencionální předmět“). A protože zatím nemáme k dispozici alternativní „pojmovost“, zbývá nám pouze způsob, který sice z běžného promlouvání dobře známe, ale málokdy mu věnujeme náležitou pozornost. Tímto způsobem je promlouvání (a ovšem také uvažování, přemýšlení), které o Pravdě přímo, tj. předmětně nemluví (eventuelně na Pravdu se pojmově nesoustřeďuje), ale docela určitým způsobem nepředmětně o Pravdě vypovídá (svědčí) tím, jak předmětně vypovídá o něčem jiném. Vzato zcela prakticky to znamená, že si nějaký čas budeme muset zvykat vědomě (a to znamená alespoň na ‘první’ rovině reflektovaně) pracovat s nepředmětnými konotacemi verbálních útvarů (slov, vět, souvětí atd.), a doufat přitom, že si za nějaký delší čas (nejspíš několika generací, to je právě ten problém, neboť tu nutně půjde o jakousi „tradiční“, nikoli tedy pouhou „ontogenezi“ resp. individuální biografii) připravíme půdu pro nový typ reflexe, kdy už nám nepůjde jen o zpředmětnění některých momentů a zejména produktů reflexe, nýbrž právě naopak o „znepředmětnění“, tj. právě o nepředmětné pochopení jiných jejích momentů. Je to ovšem spojeno s některými problémy, které asi budeme moci pozorněji propátrat až cestou, neboť nyní jsou ještě hodně neprůhledné a mohou být nanejvýš tušeny. Nejzřejmější to bude asi tam, kde budeme chtít lépe porozumět povaze pojmového myšlení resp. povahy pojmů samých. Pojem, pokud si má podržet svou nejvlastnější funkci, nemůže být chápán tak, že jej objektivujeme, tj. že z něho uděláme „objekt“, „předmět“, protože pak bychom jej této jeho základní funkce zbavili. Ale houšť problémů tím jen začíná, a nějaké perspektivnější, širší řešení zatím není v dohledu. A tak je třeba se otázkou pojmů a pojmovosti alespoň zatím zabývat se vsí pozorností, přesností a co nejvíc vyčerpávajícím způsobem.

(Praha, 000109-1.)